

1. Рудніцька Р.М. Механізми державного управління: сутність і зміст / Р.М. Рудніцька, О.Г. Сидорчук, О.М. Стельмах / За наук. ред. М.Д. Лесечка, А.О. Чемериса. – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2015. – 28 с.
2. Черепанов В.В. Основы государственной службы и кадровой политики / В.В. Черепанов. – М., 2014. – 575 с.

Лебедева Ярослава Валентинівна
старший викладач кафедри
управління та адміністрування,

Лященко Світлана Григорівна
студентка факультету
соціально-психологічної освіти та управління
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник –
доцент кафедри
управління та адміністрування ДДУВС
к. держ. упр .Мунько А. Ю.

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Найпершою проблемою яка впливає на незадовільний стан виконання рішень судів та інших органів, є неналежне забезпечення умов праці державних виконавців та непопулярність професії виконавця. У контексті вказаного питання, доцільно згадати напрацювання П. В. Макушева, який виклав основні, на його погляд, напрямки вдосконалення законодавчого регулювання повноважень виконавця та усієї виконавчої служби загалом, сутність яких, в основному, лежала в площині покращення престижу цієї професії. Вносячи пропозиції щодо вдосконалення престижу професії державного виконавця як фактора, що мав би покращити ефективність вказаного суб'єкта публічної адміністрації, дослідник посилався на статистичні дані, зібрані зі слів самих державних виконавців [2, с. 371-379].

Проте професія виконавця судових рішень та рішень інших органів, на наш погляд, аргіогі не може бути надто престижною, оскільки несе в собі негативний відтінок. Так, покликання виконавця полягає в тому, щоб водночас задовольнити інтереси стягувача, виконати вимоги суду чи іншого органу та гарантувати при цьому права боржника.

Таким чином, професійна діяльність вказаних суб'єктів досить часто характеризується багатством складнощами та протиріччями, особливо у

випадках їхньої взаємодії з іншими суб'єктами публічної адміністрації, які водночас можуть виступати в правовідносинах з ДВС в ролі наглядового органу, стягувача або боржника. До переліку цих складностей відносяться, наприклад, такі: недосконалий механізм виконання судових рішень та рішень інших органів, постійний тиск на виконавця з боку всіх зацікавлених сторін та низька ефективність діяльності ДВС загалом. Ці та багато інших факторів призводять до великого плинну кадрів у ДВС, з огляду що у вказаному органі вже багато років не може сформуватися достатня кількість високопрофесійних і досвідчених службовців. За таких обставин, на нашу думку, престижність професії виконавця, як проблема неефективності системи виконання судових рішень та рішень інших органів, є далеко не першочерговою.

Незадовільний показник виконання судових рішень та рішень інших органів пов'язаний, насамперед, не з низьким престижем професії виконавця, а з недосконалим інструментарієм його діяльності. Вирішення вказаної проблеми відіграє важливу роль у забезпеченні правопорядку в суспільстві, оскільки виконання судових рішень є важливим компонентом верховенства права і позитивно впливає на забезпечення прав людини в суспільстві. Дуже доречно з цього приводу висловився В. В. Афанасьєв, який зазначив, що без існування надійного механізму виконання судових рішень судова влада втрачає ознаки державної влади, адже влада, яка не здатна забезпечити виконання своїх рішень, є лише коштовною декорацією [1, с.43].

Отже, з огляду на вищезазначене, постає проблема усунення недоліків законодавства, яке регулює діяльність ДВС. Для початку висвітлимо найбільш актуальні проблеми та колізії, що існують у вказаній сфері. Наприклад, положення п. 9 ч. 1 ст. 37 Закону України «Про виконавче провадження» [4] якими передбачено, що виконавчий документ повертається стягувану, якщо законом встановлено заборону щодо звернення стягнення на майно чи кошти боржника, якщо в нього відсутнє інше майно чи кошти, на які можливо звернути стягнення, а також щодо проведення інших виконавчих дій щодо боржника, що виключає можливість виконання відповідного рішення. Подібні норми абсолютно не враховують прав та інтересів стягувача, які порушуються боржником і мають бути належним чином поновлені внаслідок справедливого та неупередженого судового розгляду справи.

Наступною істотною проблемою, є протиріччя норм ст. 379 Цивільного процесуального кодексу України та ст. 371 Цивільного кодексу України, що надають боржнику формальні підстави оскаржувати позови про виділення частки його майна [5, с. 10]. Річ у тім, що положення ст. 371 ЦК України передбачають право кредитора співвласника майна, що є у спільній сумісній власності, у разі недостатності у нього іншого майна, на яке може бути звернене стягнення, пред'явити позов про виділ частки із спільного майна в натурі для звернення стягнення на неї.

Водночас, положення ст. 379 ЦПК України передбачають, що питання про визначення частки майна боржника у майні, яким він володіє спільно з іншими особами, вирішується судом за поданням державного виконавця, приватного виконавця. Таким чином, складається ситуація, коли позови про виділення частки майна, які подаються виконавцями, оскаржуються боржниками з посиленням на відповідну норму цивільного законодавства, яка не передбачає виконавця як суб'єкта звернення до суду з такою позовною заявою. Окрім того, у новій редакції Закону України «Про виконавче провадження» загалом відсутня норма, яка б делегувала повноваження або право щодо подачі подібних позовів виконавцям.

Також заслуговує на увагу питання неврегульованості механізму звернення стягнення на дебіторську заборгованість. Так, у ст. 53 Закону України «Про виконавче провадження» передбачено, що державний виконавець має право на пропозицію боржника звернути стягнення на майно та кошти, що належать боржникові від інших осіб. У той же час у ст. 11 Закону України «Про виконавче провадження» передбачено, що сторонами виконавчого провадження є стягувач і боржник. Боржником є визначена виконавчим документом фізична або юридична особа, держава, на яких покладається обов'язок щодо виконання рішення. Особи, в яких знаходиться майно боржника, під вказане визначення не підпадали в жодній редакції Закону України «Про виконавче провадження», починаючи з 1999 року [3]. Існує думка про те, що потрібно розширити законодавче визначення боржника, а звернення стягнення на майно та кошти, що належать боржнику в інших осіб, зробити обов'язком державного виконавця чи стягувача [3, с. 10 – 11]. Тобто, окрім існування недосконаlih норм, які регламентують діяльність ДВС, також є низка прогалин у законодавчому регулюванні діяльності вказаного органу, що негативно впливає на виконання судових рішень та рішень інших органів в Україні.

Виходячи з вищевикладеного, актуалізується проблема матеріального забезпечення державних виконавців. Спроба вирішення проблеми з фінансуванням виконавців була закладена в положення ч. 2 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження», згідно з якою до заяви про примусове виконання рішення стягувач відтепер має додавати квитанцію про сплату авансового внеску в розмірі 2 відсотків суми, що підлягає стягненню, але не більше 10 мінімальних розмірів заробітної плати. Ця норма була покликана вирішити питання авансування державних та приватних виконавців. У подальшому, не зважаючи на розвиток подій, виконавець зобов'язаний повертати авансовий внесок і лише за заявою стягувача надавати звіт про свої витрати.

Ще одним із важливих питань у сфері примусового виконання судових рішень та рішень інших органів є врегулювання діяльності приватних виконавців. Досить багато побоювань в юридичній спільноті викликала

ймовірність певної легалізації колекторської діяльності шляхом запровадження інституту приватних виконавців. Проте положення ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження» передбачають, що приватний виконавець здійснює примусове виконання рішень, передбачених Законом, крім тих, за якими боржником або стягувачем є держава [4]. Позитивним моментом є акцент законодавства на питаннях розмежування державної і приватної виконавчої діяльності, а також вироблення механізму забезпечення від різного роду зловживань з боку приватних виконавців. Проте недоліком нормативного регулювання у вказаній сфері, безсумнівно, є відсутність закріпленого в законодавстві детального інструментарію або механізму діяльності приватних виконавців, який парламентарі обійшли увагою, зосередившись лише на контролі за діяльністю новоствореного інституту.

Враховуючи вищевказане, слід зазначити, що всі проаналізовані проблемні питання щодо діяльності системи примусового виконання судових рішень та рішень інших органів в Україні, вказують на необхідність подальшого удосконалення законодавства щодо функціонування виконавчої служби. Зважаючи на велику кількість зауважень щодо роботи системи примусового виконання судових рішень, необхідно, передусім, звернути увагу на механізм реалізації примусових дій та внести ряд законодавчих змін, спрямованих на поліпшення процедури виконання судових рішень. Досягти поставлених цілей можна за допомогою таких кроків: розширити примусові повноваження виконавців (зокрема, у частині звернення стягнення на майно та кошти, що належать боржнику, але знаходяться в інших осіб); усунути колізії законодавства, що регулює діяльність ДВС; встановити контроль за примусовою діяльністю державних органів не лише з боку Міністерства юстиції України, а й з боку судової гілки влади тощо.

Вказані заходи зможуть підвищити рівень виконуваності судових рішень та рішень інших органів в Україні, адже Європейський суд з прав людини вже неодноразово у своїх рішеннях вказував на те, що невиконання судового рішення не може бути виправданим внаслідок недоліків законодавства або відсутності коштів у держави, які унеможливають його виконання.

1. Афанасьєв В. В. Деякі проблеми реформування органів виконання рішень суду / В.В. Афанасьєв. // Юрист України. – 2015. – С. 42 – 48.
2. Макушев П. В. Державна виконавча служба в Україні: адміністративно-правове дослідження : дис. ... док. юрид. наук : 12.00.07 / Петро Васильович Макушев. – Запоріжжя, 2017. – 534 с.
3. Про виконавче провадження : Закон України від 21 квіт. 1999 р. № 606-ХІV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 24. – Ст. 207.
4. Про виконавче провадження: Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1404-VIII // Офіційний вісник України. – 2016. – № 53. – Ст. 1852.
5. Фурса С. Я. Деякі концептуальні підходи до вирішення проблем звернення стягнення на майно боржника у виконавчому процесі України / С. Я. Фурса // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2013. – № 4(98). – С. 8 – 12.